

Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Sigara Bağımlılığına Yönelik Tutumları ve Yaşam Doyumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Mehmet Enes SAĞAR*

Received/Geliş: 26.03.2018

Accepted/Kabul: 29.11.2018

Öz

Bu araştırmanın amacı, eğitim fakültesi öğrencilerinin sigara bağımlılığına yönelik tutumları ile yaşam doyumları arasındaki ilişkiyi incelemek ve bu değişkenlerin cinsiyet ve sınıf düzeyine göre farklılaşarak farklılaşmadığını belirlemektir. Araştırma nicel araştırma yönteminde ilişkisel tarama deseninde gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu Afyon Kocatepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi'nden 17-40 yaş aralığındaki 925 üniversite öğrencisi oluşturmaktadır. Veri toplama araçları olarak 'Kişisel Bilgi Formu', 'Sigara Bağımlılığına Yönelik Tutum Ölçeği' ve 'Yaşam Doyumu Ölçeği' kullanılmıştır. Verilerin analizinde Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Analizi, t testi, Tek Yönlü Varyans Analizi, Post Hoc Tukey Testi; demografik özelliklerinin analizinde yüzde ve frekans dağılımı kullanılmıştır. Araştırma sonucunda, hiç sigara içmeyenler %62.9, her gün sigara içenler %29.4, haftada bir veya daha az sigara içenler %7.7 olarak bulunmuştur. Sigara bağımlılığına yönelik tutum ölçeğinin sigara kullananların profili, sigara kullanmaya bakış, sigaranın zararları alt boyutları ile yaşam doyumları arasında aynı yönde; sigaranın avantajları ve sigara kullanmaya olumlu bakış arasında ters yönde, düşük düzeyde anlamlı ilişkiler olduğu saptanmıştır. Cinsiyet değişkenine göre yaşam doyumunu ölçeği ve sigara bağımlılığına yönelik tutum ölçeğinin tün alt boyutlarında farkın anlamlı olduğu bulunmuştur. Ayrıca, sınıf düzeyi ile sigaranın avantajları alt boyutu ve yaşam doyumunu arasındaki farkın anlamlı olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Eğitim Fakültesi Öğrencileri, Sigara Bağımlılığı, Tutum, Yaşam Doyumu

Investigating the Relationships between Education Faculty Students' Attitudes Towards Smoking Addiction and Life Satisfaction

Abstract

The aim of this study is to examine the relationship between the attitudes of education faculty students towards smoking dependence and life satisfaction and to determine whether these variables differ according to gender and class level. The study was conducted in a relational survey pattern in quantitative study method. The study group consisted of 925 university students aged 17-40 years old in the Faculty of Education at Afyon Kocatepe University. Data collection tools were used as 'Personal Information Form', 'Attitude Scale for Smoking Addiction' and 'Life Satisfaction Scale'. In the analysis of the data Pearson Product Moment Correlation Analysis, t test, One-Way Variance Analysis, Post Hoc Tukey Test, were used, and the demographic variables were subjected to percentage and frequency distribution analysis. According to the result of the study, it was found that the rate of people who smoke everyday is %29.4, the rate of people who smoke a day or once a week is %7.7 and the rate of non smokers is %62.9. According to the scale about the attitude towards cigarette addiction, it was found that there is a significant relationship in the same direction with a low level between the profiles of smokers, the attitude towards smoking, the subscales of harm of smoking and life satisfaction. There is a significant relationship in the opposite direction with a low level between the advantages of smoking and positive attitude towards smoking. It was found that there was a significant difference in all subscales of the life satisfaction scale according to the gender and the attitude scale for the smoking dependence scale. In addition, it was determined that the difference between the class level and the advantages of smoking and its sub-dimension and life satisfaction was significant.

Keywords: Education Faculty Students, Smoking Addiction, Attitude, Life Satisfaction

* Öğr. Gör. Afyon Kocatepe Üniversitesi, Çay Meslek Yüksekokulu, Çocuk Bakımı ve Gençlik Hizmetleri Bölümü
mehmetenes15@gmail.com, ORCID ID:0000-0003-0941-5301

(Makale türü: araştırma makalesi)

Giriş

Tütün dünyada ve ülkemizde en yaygın olarak kullanılan bağımlılık yapıcı ve ölüm sebebi olan maddelerden bir tanesidir. Sigara kullanmak, sigara dumanına maruz kalmak ciddi bir halk sağlığı sorunu olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu önemli sorun Dünya’da her yıl 5.4 milyon insanın ölümüne sebep olmaktadır (Özcan, Taş ve Çetin, 2013). Böyle dikkate değer bir sorun için, son 30 yıl içerisinde tütüne karşı olarak geliştirilen politikalar ve tütünün vermiş olduğu zararlara dair farkındalık artırma çalışmaları ile özellikle gelişmiş ülkelerde tütün tüketiminde bir azalma meydana gelmiştir. Bunun tam tersi gelişmekte olan ülkelerde tütün tüketiminde ise artış olmuştur. Günümüz koşullarında dünya üzerinde en fazla tütün tüketiminin olduğu yerleri, ülkemiz gibi gelişmekte olan ülkeler oluşturmaktadır. Ayrıca tütünün birçok ülkede en çok kullanılan formu sigaradır (Öztoprak ve Günay, 2013). Sigara tütün bitkisinin yapraklarının kurutulması ile elde edilen ve enfiye, puro ve çiğnenerek kullanılmasının yanı sıra pipo ile içilebilen bir maddedir (Mangır, Aral ve Baran, 1992). İçinde nikotin, iritan maddeler, karbonmonoksit ve diğer gazlar ve kanserojen maddeler gibi sağlığa zararlı olan maddeleri barındırmaktadır (Biricik, 2001). Sigaranın dumanında ise nikotin, aromatik hidrokarbonlar, amonyak CO ve hidrojen siyanide gibi 4000’den fazla sayıda madde bulunmaktadır (Bilgi, 2014). Sigara alışkanlık yapıcı bir madde olup kişilerin birbirlerini etkilemesi sonucunda sosyal bir zehirlenmeye de yol açmaktadır. Ayrıca oluşturduğu tolerans durumu ile de, fiziksel ve psikolojik bağımlılık meydana getirerek psikolojik bir zehirlenme durumunu ortaya koymaktadır (Kesim, 2004). Dolayısıyla sigara kullanımı yüzünden bireyler olumsuz etkiler görmekte ancak bu olumsuz deneyimleri bildikleri halde zorlayıcı kullanımlar sebebi ile sigaraya bağımlılık durumu ile karşı karşıya kalabilmektedirler (USDHHS, 2009, akt: Ganley ve Rosario, 2013). Burada bağımlılığın oluşumunda temel sağlayan etken sigaranın içinde bulunan nikotin maddesidir (Bilgi, 2014). Baęımlılıкта içinde nikotin bulunan maddelerin kronik olarak ve tekrarlı bir biçimde kullanılması, daha sonra bırakılamaması, bu durumu izleyen sinirlilik, huzursuzluk gibi geri çekilme ile ilgili belirtilerin meydana gelmesi ve ayrıca bu türden maddelerin sağlık açısından olumsuz etkilerinin olduğu konusunda farkındalığın bulunmasına rağmen maddenin bırakılamaması durumu ortaya çıkmaktadır (APA, 2000, Akt: Bilgi, 2014). Sigara bağımlılığı düzenli bir biçimde günde en az bir tane sigara içme davranışını sergilemektir. Ayrıca fiziksel bağımlılığın yanı sıra daha çok psikolojik bağımlılığa neden olan bir bağımlılık türüdür (Dünya Sağlık Örgütü (WHO), Akt: Aksoy, 2012).

Sigara kullanımına başlama yılları olarak en çok gençlik döneminin görülmesi sigara içme davranışının bir gençlik çağı sorunu olduğunu göstermektedir (Akın, 2000). Gençlik yıllarında sigara bağımlılığının oluşmasında en önemli faktör arkadaş grubu ve sosyal çevre

olarak görülmektedir. Dolayısıyla özenti ile başlayan içicilik zamanla bağımlılık halini almaktadır (Kutlu, 2002). Gençlerin sigara ve diğer madde kullanımına sebep olan pek çok risk faktörü bulunmaktadır. Bu risk faktörleri ailesel, okul, arkadaş ortamı, toplumsal ve çevresel etkenler, bireylerin kişisel özellikleri, diğer riskli davranışların görülmesi şeklindedir (Ercan ve Alikashiöglu, 2002). Yine bunlara ek olarak gençlerde sigara kullanmaya yönelik risk faktörleri; sigara içen ebeveynler, kardeş, öğretmen, yakın arkadaşlar, düşük sosyo-ekonomik düzeye sahip olma, sigaraya ilişkin reklamlar, daha modern görünmeye çalışmak, depresyon ve kaygıdan kurtulmaya çalışmak, okul akademik başarısının düşük olması, erkek cinsiyete sahip olmak, 10-18 yaşta bulunmak gibi olarak sıralanabilir (Kutlu, 2002 ve Myers, 1999). Bu gibi risk faktörlerinden küçük yaşlardan itibaren etkilenen gençler sigara bağımlılığı konusunda bir tutum oluşturmakta ve dolayısıyla sigara bağımlılığı ile karşı karşıya kalabilmektedirler.

Tütün bağımlılık yapıcı özelliğe sahip olduğu için sigara içicileri, içinde bulunan katran ve diğer bileşenlerin zararlı etkilerine maruz kalmaktadırlar. Sigara kullanma sebebiyle oluşan birçok hastalık ölümlerine sonuçlanmaktadır. Günümüzde, Avrupa Birliği'ndeki erkeklerin % 40'ı ve kadınların % 30'u sigara kullanımı sergilemektedir, ama bu kullanıcıların kaçının sigarayı bırakmak istediği ve sigaraya tutumlarının ne olduğu konusunda bilgilerin sınırlı olduğu görülmektedir (Boyle, Gandini, Robertson, Zatoński, Fagerstrom, Slama, Kunze, Gray ve The International Smokers Survey Group, 2000). Bu bağlamda sigarayla mücadele konusunda sigara kullanımına ilişkin tutumların bilinmesi önemli görülmektedir.

Tutum, tanım olarak bir bireye atfedilen ve onun bir psikolojik objeye karşı düşüncelerini, duygularını ve davranışlarını düzenli olarak meydana getiren bir eğilim olarak belirtilmektedir (Kağıtçıbaşı, 1998). Bu tanım doğrultusunda sigaraya ilişkin tutumu bireylerin sigaraya karşı oluşturdukları duygu, düşünce ve davranışlarını düzenli olarak meydana getiren eğilimleri şeklinde ifade edebiliriz. Literatürde görüldüğü gibi gençlik dönemi sigaraya başlama yılları olarak görülmektedir. Bu bağlamda gençlerin sigara içip içmeme konusunda karar vermeleri aşamasında sigara kullanımına ilişkin tutumları hakkında bilgi sahibi olmak sigaraya ilişkin yapılacak çalışmalarda önemli rol oynamaktadır.

Gençlik yılları aynı zamanda üniversite dönemini kapsamakta ve bu zaman diliminde çoğu genç ailesinden ayrılarak yurt gibi ortamlarda kalmaya başlamaktadır. Ailelerinden uzak ortamlarda gençler anne-baba kontrolünden uzaklaşmakta, yakın arkadaşlıklar kurmakta ve renkli bir yaşantıya sahip olmaktadır. Ayrıca bu yaşam tarzı birtakım sorunları da barındırmaktadır (Gaffney, Wichaikhum, Dawson, 2002). Gençlik döneminde görülen problemler arasında ev ve aile ortamından ayrılarak yeni çevreye uyum, bir mesleğe aday olma ve iş bulma ile ilgili bir takım belirsizlikler sebebi ile gençlerde görülen kaygı ve stres durumları sayılabilmektedir (Onan, Kaplan, Yalçın, Erbaş, Yıldırım, Barlas, Karaca, Öz, 2016). Dolayısıyla gençler içinde

oldukları dönemde bu gibi sıkıntılar ile baş etmek için sigara, alkol ve madde kullanımlarını tercih edebilmektedirler (Gümüş, 2015). Görüldüğü gibi sıkıntılarının üstesinden gelmek isteyen gençler, baş etme kaynakları ve bu bağlamda kendilerine doyum noktaları aramaktadırlar.

İnsanları mutlu kılan etkenlerin neler olduğuna ilk çağlardan beri değer verilmektedir. Son yıllarda insan mutluluğu konusu; yaşam doyumunu, psikolojik iyi oluş, yaşam kalitesi, öznel iyi oluş ve olumlu bir duygulanım kavramları ile değerlendirilmektedir (Dost, 2007). Bireylerin kendilerini iyi hissetmesi durumu sağlık açısından önemli kriterlerden biridir. Duygusal ve bilişsel yöne sahip olan bu öznel durumun bilişsel yanını yaşam doyumunu oluşturmaktadır (Pavot, Diener, Colvin, Sandvik, 1991). Yaşam doyumunu kavramı ilk defa Neugarten tarafından 1961 yılında ortaya atılmış olup; bireyin beklentiler ile elinde var olanların mukayese edilmesi ile ortaya çıkan durum veya sonuç olarak açıklanmaktadır (Karabulut ve Özer, 2003). Başka bir ifade ile bireylerin kendilerinin belirlemiş oldukları ölçütler doğrultusunda tüm yaşamlarını pozitif olarak değerlendirmesi biçiminde tanımlanmaktadır (Diener, Emmons, Larsen ve Griffin, 1985). Yaşam doyumunu ile kastedilen sadece belirli bir duruma karşı duyulan doyum değil, bireyin tüm yaşamından duyup algıladığı doyum, mutluluk, moral ve benlik saygısı gibi durumların hepsinin genel bir toplamıdır (Neugarten, Havighurst, Tobin, 1961).

Yukarıda da ifade edildiği gibi; sigara bağımlılığı toplumun neredeyse tamamını tehdit eden en önemli halk sağlığı problemlerinden bir tanesidir. Literatürden de anlaşıldığı gibi sigara bağımlılığı toplumun tamamını ilgilendiren bir problem olmasının yanı sıra, gençlik döneminin ve özellikle bu dönemde yer alan üniversite yıllarının riskli zaman aralıkları olduğu görülmektedir. Gençler çoğu kez yukarıda da ifade edilen faktörlerden bir ya da bir kaçının etkisinden dolayı bağımlılık yapan maddelerden bir tanesi olan sigara ile tanışmaktadır. Bu tanışma esnasında gençlerin yaşadıkları çeşitli sıkıntılardan uzaklaşmak ve yaşam doyumuna ulaşmak için sigarayı tercih etmelerinde sigaraya ilişkin tutumlarının etkili olduğu düşünülmektedir. Dolayısıyla bu araştırmanın amacı, eğitim fakóltesi öğrencilerinin sigara bağımlılığına yönelik tutumları ile yaşam doyumları arasındaki ilişkiyi incelemek ve sigara bağımlılığına ilişkin tutumları ile yaşam doyumlarının bazı değişkenlere (cinsiyet ve sınıf düzeyi) göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemektir.

Bu amaç doğrultusunda aşığıdaki alt problemlere yanıt aranmıştır;

1. Öğrencilerin sigara bağımlılığına tutumları ne düzeydedir?
2. Öğrencilerin yaşam doyumları ne düzeydedir?
3. Öğrencilerin sigara bağımlılığına ilişkin tutumları ile yaşam doyumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki var mıdır?
4. Öğrencilerin cinsiyetlerine göre sigara bağımlılığına ilişkin tutumları istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaşmakta mıdır?

5. Öğrencilerin cinsiyetlerine göre yaşam doyumları istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaşmakta mıdır?
6. Öğrencilerin sınıf düzeylerine göre sigara bağımlılığına ilişkin tutumları istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaşmakta mıdır?
7. Öğrencilerin sınıf düzeylerine göre yaşam doyumları istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaşmakta mıdır?

Yöntem

Araştırma Modeli

Bu araştırma, mevcut durumu sorgulayan betimsel bir araştırmadır. Afyon Kocatepe Üniversitesi öğrencilerinin sigara bağımlılığına ilişkin tutumları ile yaşam doyumu arasındaki ilişkiyi inceleyen bu çalışma, nicel araştırma yönteminde tasarlanmıştır. Araştırmada ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır.

Evren

Araştırmanın evrenini 2017-2018 eğitim öğretim yılı güz döneminde Afyon Kocatepe Üniversitesi eğitim fakültesinde öğrenim gören 2350 öğrenci oluşturmaktadır.

Örneklem

Bu araştırmanın örneklem grubu ulaşılabilir örnekleme yöntemiyle belirlenen 925 eğitim fakültesi öğrencisi oluşturmuştur. Bu araştırmanın çalışma grubunu Afyon Kocatepe Üniversitesi (AKÜ), Eğitim Fakültesinin farklı bölümlerinde (Bilgisayar Öğretmenliği, Coğrafya Öğretmenliği, Edebiyat Öğretmenliği, Fen Bilgisi Öğretmenliği, Matematik Öğretmenliği, Okul Öncesi Öğretmenliği, Sınıf Öğretmenliği, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği, Türkçe Öğretmenliği) öğrenimini devam ettirmekte olan öğrenciler oluşturmaktadır. Çalışma grubunda toplamda 925 öğrenci yer almaktadır. Öğrencilerin bölümlere göre dağılımı şu şekildedir: Çalışma grubunun öğrenim gördükleri bölümlere göre dağılımı Bilgisayar Öğretmenliği (75), Coğrafya Öğretmenliği (7), Edebiyat Öğretmenliği (24), Fen Bilgisi Öğretmenliği (80), Matematik Öğretmenliği (42), Okul Öncesi Öğretmenliği (255), Sınıf Öğretmenliği (170), Sosyal Bilgiler Öğretmenliği (169), Türkçe Öğretmenliği (103) öğrenciden oluşmaktadır.

Aşağıda yer alan Tablo 1. 'de çalışma grubundan toplanan kişisel bilgi formuna ait bilgiler verilmektedir.

Tablo 1. Araştırma Örnekleminin Kişisel Bilgiler Formundan Elde Edilen Veriler

Kişisel Bilgilerin Dağılımı	Özellikler	N	%
Cinsiyet	Kadın	464	50.2
	Erkek	461	49.8
Yaş	17-24	886	95.8
	25-32	35	3.8
	33-40	4	.4
Sınıf Düzeyi	1. Sınıf	260	28.1
	2. Sınıf	271	29.3
	3. Sınıf	209	22.6
	4. Sınıf	185	20.0
Öğrencinin Sigara Kullanım Sıklığı	Hiç	582	62.9
	Her gün	272	29.4
	Haftada bir veya daha az	71	7.7

Tablo 1 incelendiğinde araştırmaya katılan 925 üniversite öğrencisinin %50.2'si (464) kadın, %49.8'i (461) erkektir. Üniversite öğrencilerinin yaşlara göre dağılımı 17-24 yaş grubu %95.8'i (886), 25-32 yaş grubu %3.8'i (35), 33-40 yaş grubu %4'ü (4) şeklindedir. Üniversite öğrencilerinin sınıf düzeylerine göre dağılımı %28.1 (260) 1. Sınıf, %29.3 (271) 2.Sınıf, %22.6 (209) 3. Sınıf, %20.0 (185) 4.Sınıf şeklindedir. Üniversite öğrencilerinin kendilerinin sigara içme sıklıkları; hiç sigara içmeyenler %62.9 (582), her gün sigara içenler %29.4 (272), haftada bir veya daha az sigara içenler %7.7 (71) olarak bulunmuştur.

Veri Toplama Araçları

Kişisel Bilgi Formu: Kişisel bilgi formu araştırmacı tarafından geliştirilmiştir. Bu formda üniversite öğrencilerinin cinsiyeti, yaşı, sınıf düzeyi, öğrencinin sigara kullanım sıklığı bilgileri alınmıştır.

Sigara Bağımlılığına Yönelik Tutum Ölçeği (SBYTÖ): (SBYTÖ), Sağar (2013) tarafından bireylerin sigara bağımlılığına ilişkin tutumlarını ölçmek amacı ile geliştirilmiştir. Ölçekte 28 madde olup 7 boyuttan meydana gelmektedir. Bu ölçek 4 dereceli Likert tipindedir. Ölçeğe ilişkin yapılan açımlayıcı faktör analizi sonucuna göre birinci alt boyut toplam varyansın %19.56'sını, ikinci alt boyut toplam varyansın %14.59'unu, üçüncü alt boyut toplam varyansın %7.03'ünü, dördüncü alt boyut toplam varyansın %6.35'ini, beşinci alt boyut toplam varyansın %6.55'ini, altıncı alt boyut toplam varyansın %6.02'sini, yedinci alt boyut toplam varyansın %5.12'sini ve ölçeğin tamamının toplam varyansın % 65.22'sini açıkladığı hesaplanmıştır. Ölçekteki yedi boyut şu şekildedir; birinci boyut sigaranın avantajları 'sigara kullanmak hayal gücümü kullanmamı sağlar, sigara kullanmak kolay arkadaş edinmemi sağlar' gibi maddelerin yer aldığı ve sigaranın bireylere sağladığı avantajlardan söz eden maddeler; ikinci boyut sigara kullananların profili

'sigara kullananların özgüveni düşüktür, sigara kullananların yaşamdan beklentisi yoktur' gibi maddelerden meydana gelen ve sigara kullanan bireylerin profil özelliklerinden söz eden maddeler; üçüncü boyut sigara kullanmaya bakış 'sigara kullanan insan bedenine değer vermez, sigara kullanmak zayıflığın kanıtıdır' gibi ifadelerin bulunduğu sigara kullanımına bakıştan söz eden maddeler; dördüncü boyut sigaranın zararları 'sigara kullanmak beden sağlığını bozar, sigara kullanmak psikolojik sağlığı bozar' gibi ifadelerin yer aldığı sigaranın bireylere vermiş olduğu zararlardan söz eden ifadeler; beşinci boyut sigara kullanmaya ilişkin ahlaki ve dini bakış 'sigara kullanmak ahlaksızlıktır, sigara kullanmak haramdır' gibi maddelerin bulunduğu sigara kullanmaya ilişkin ahlaki ve dini bakışa yönelik maddeler; altıncı boyut sigara kullanmaya ilişkin mitler 'sigara kullananlar istedikleri zaman bırakabileceklerine inanırlar., sigara kullanmak yalnızlığın bir göstergesidir' gibi mitlerin olduğu maddeler ve son olarak yedinci boyut ise sigara kullanmaya olumlu bakış 'sigara kullanmak dozunda olursa sağlık için yararlıdır, sigarayı 1 kere denemekten zarar gelmez' gibi ifadelerin olduğu sigara kullanımına olumlu bakışın yer aldığı alt boyutlardır. Ölçekte yer alan seçenekler '1=Hiçbir Zaman', '2=Bazen', '3=Sık Sık', '4=Her Zaman' olarak puanlanmaktadır. Sigara bağımlılığına yönelik tutum ölçeğinden alınabilecek en düşük puan 28, en yüksek puan ise 112'dir. Ayrıca ölçeğin "Sigaranın avantajları" alt boyutundan alınan puanlar azaldıkça sigara kullanmanın dezavantajlarına yönelik tutum da artmakta, diğer alt boyutlarından alınan puanlar arttıkça sigaranın zararlarına ilişkin tutum da artmaktadır. Ölçeğin boyutlarına göre iç tutarlılık katsayısı ve iki yarı güvenilirlik düzeyi sırasıyla birinci boyut için (sigaranın avantajları) .79, .78; ikinci boyut için (sigara kullananların profili) .71, .70; üçüncü boyut için (sigara kullanmaya bakış) .75, .72; dördüncü boyut için (sigaranın zararları) .74, .72; beşinci boyut için (sigara kullanmaya ilişkin ahlaki ve dini bakış) .73, .72; altıncı boyut için (sigara kullanmaya ilişkin mitler) .72, .71; yedinci boyut için (sigara kullanmaya olumlu bakış) .74, .72 ve ölçeğin tamamı için .77 ve .73 olarak tespit edilmiştir (Sağar, 2014).

Bu çalışmadan elde edilen veriler doğrultusunda ölçeğin güvenilirliğini test etmek amacıyla yani iç tutarlılığını anlamak amacıyla uygulanan güvenilirlik analizi doğrultusunda güvenilirlik katsayısı olarak Cronbach's Alpha değeri 0.87 olarak bulunmuştur. Sigara bağımlılığına yönelik tutum ölçeğinin iç tutarlılığı için Cronbach-Alpha katsayıları alt boyutlara göre de hesaplanmış ve sigaranın avantajları alt boyutunda .85, sigara kullananların profili alt boyutunda .82, sigara kullanmaya bakış alt boyutunda .80, sigaranın zararları alt boyutunda .80, sigara kullanmaya ilişkin ahlaki ve dini bakış alt boyutunda .70, sigara kullanmaya ilişkin mitler alt boyutunda .46, sigara kullanmaya olumlu bakış alt boyutunda .59 olarak bulunmuştur.

Yaşam Doymu Ölçeği (YDÖ): Diener ve diğer. (1985) tarafından geliştirilmiştir. Bu ölçek, bireylerin yaşamlarından aldıkları doymu belirlemek amaçlamaktadır. Ölçek 5 maddeden oluşmakta ve tek boyutludur. Ölçeğin Türkçe'ye uyarlama çalışmasını Köker (1991)

gerçekleştirmiştir. Güvenirlik çalışmaları sonucunda; test-tekrar test güvenirliliği $r = .85$, madde-test korelasyonları ise $.71$ ile $.80$ arasında hesaplanmıştır. Yetim (1991) tarafından yapılan çalışmada ise düzeltilmiş split-half değerini $.75$ ve Kuder Richardson-20 değerini ise $.78$ olarak tespit edilmiştir. Dingiltepe (2009) tarafından yapılan çalışmada bu ölçeğin güvenirliliği tekrar hesaplanmış olup, Cronbach Alfa değeri $.84$ olarak hesaplanmıştır.

Bu çalışmadan elde edilen veriler doğrultusunda hesaplanan ölçeğin iç tutarlılık katsayısı 0.84 olarak bulunmuştur.

Verilerin Analizi

Araştırmanın amacı kapsamında her bir üniversite öğrencisi için hesaplanan sigara bağımlılığına yönelik tutum ve yaşam doyumunu toplam puanlarının normal dağılıma uygun olup olmadığı Kolmogrov-Smirnov Z analizi ile incelenmiştir. Verilerin normal dağılım göstermeleri açısından çarpıklık (skewness) ve basıklık (kurtosis) değerlerinin -1 ile $+1$ arasında değişim göstermesi gerekmektedir (Huck, 2012). Bu doğrultuda SBYTÖ ve YDÖ'den elde edilen toplam puanların normallik gösterdiği tespit edilmiştir (SBYTÖ için skewness= $.453$, kurtosis= $-.336$ ve YDÖ için skewness= $.409$, kurtosis= $-.395$). Verilerin homojenlik durumlarını tespit etmek amacıyla Levene analizi kullanılmıştır. Bu analizler doğrultusunda araştırma verilerinin analiz edilmesinde Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Analizi, t testi, Tek Yönlü Varyans Analizi, Post Hoc Tukey Testi ve demografik özelliklerinin analizinde yüzde ve frekans dağılımı kullanılmıştır.

Bulgular

Bu bölümde verilerin analiz edilmesi sonucunda elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

Üniversite Öğrencilerinin Sigara Bağımlılığına İlişkin Tutumları ve Yaşam Doyumu Düzeylerine İlişkin Bulgular

Tablo 2. Üniversite Öğrencilerin Sigara Bağımlılığına İlişkin Tutumları Alt Boyutlarının ve Yaşam Doyumu Düzeylerine İlişkin Bulgular (n=925)

Sigara Bağımlılığına Yönelik Tutum Ölçeği Boyutları ve Yaşam Doyumu	\bar{X}	S.s
Sigaranın avantajları	1.35	3.98
Sigara kullananların profili	1.90	4.15
Sigara kullanmaya bakış	2.40	3.71
Sigaranın zararları	2.43	3.66
Sigaraya ilişkin ahlaki ve dini bakış	1.85	2.70
Sigara kullanmaya ilişkin mitler	2.23	2.25

Sigara kullanmaya olumlu bakış	1.63	1.82
Yaşam Doyumu	4.51	7.04

Tablo 2 incelendiğinde araştırmaya katılan üniversite öğrencilerinin sigara bağımlılığına yönelik tutum ölçeğinin alt boyutlarına göre; sigaranın avantajları alt boyutu aritmetik ortalaması (\bar{x} =1.35) ve standart sapması (Ss =3.98); sigara kullananların profili alt boyutu aritmetik ortalaması (\bar{x} =1.90) ve standart sapması (Ss =4.15); sigara kullanmaya bakış alt boyutu aritmetik ortalaması (\bar{x} =2.4) ve standart sapması (Ss =3.71); sigaranın zararları alt boyutu aritmetik ortalaması (\bar{x} =2.43) ve standart sapması (Ss =3.66); sigara kullanmaya ilişkin ahlaki ve dini bakış alt boyutu aritmetik ortalaması (\bar{x} =5.57) ve standart sapması (Ss =2.70); sigara kullanmaya ilişkin mitler alt boyutu aritmetik ortalaması (\bar{x} =2.23) ve standart sapması (Ss =2.25); sigara kullanmaya olumlu bakış alt boyutu aritmetik ortalaması (\bar{x} =1.63) ve standart sapması (Ss =1.82) şeklinde olup; yaşam doyumuna ait aritmetik ortalamasının (\bar{x} =4.51) ve standart sapmanın (Ss =7.04) olduğu görülmektedir.

Üniversite Öğrencilerinin Sigara Bağımlılığına İlişkin Tutumları ile Yaşam Doyumu Arasındaki İlişki İle İlgili Bulgular

Üniversite öğrencilerinin sigara bağımlılığına ilişkin tutumları ile yaşam doyumunu arasında ilişki olup olmadığını belirlemek için Pearson Momentler Çarpım Korelasyon Analizi uygulanmış ve sonuçlar Tablo 3.'te verilmiştir.

Tablo 3. Üniversite Öğrencilerinin Sigara Bağımlılığına İlişkin Tutumları ile Yaşam Doyumu Arasındaki İlişki

	Sigaranın avantajları	Sigara kullananların profili	Sigara kullanmaya bakış	Sigaranın zararları	Sigaraya ilişkin ahlaki ve dini bakış	Sigara kullanmaya ilişkin mitler	Sigara kullanmaya Olumlu bakış
Yaşam Doyumu	-.144**	.084*	.134**	.130**	.015	.061	-.131**

**= $p < .01$, *= $p < .05$

Yapılan analiz sonucunda üniversite öğrencilerinin yaşam doyumları ile sigara bağımlılığına ilişkin tutum değişkeninin sigara kullananların profili ($p < 0.05$), sigara kullanmaya bakış ($p < 0.01$), sigaranın zararları ($p < 0.01$) alt boyutları arasında aynı yönde; sigaranın avantajları ($p < 0.01$) ve sigara kullanmaya olumlu bakış ($p < 0.01$) arasında ters yönde, düşük düzeyde anlamlı ilişkiler olduğu görülmektedir. Buna karşın yaşam doyumunu ile sigaraya ilişkin ahlaki ve dini bakış ve sigara kullanmaya ilişkin mitler alt boyutları arasındaki korelasyon ise istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır.

Üniversite ğrencilerinin Cinsiyetlerine Göre Sigara Bağımlılığına İlişkin Tutumları ve Yaşam Doyumu Algılarının Farklılaşıp Farklılaşmadığına İlişkin Bulgular

Üniversite ğrencilerinin cinsiyetlerine göre sigara bağımlılığına ilişkin tutumları ve yaşam doyumu algılarının istatistiksel olarak farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla bağımsız örneklemler için t testi uygulanmış ve sonuçlar Tablo 4.'te verilmiştir.

Tablo 4. Üniversite ğrencilerin Sigara Bağımlılığına İlişkin Tutumlarının ve Yaşam Doyumlarının Cinsiyetlerine Göre İncelenmesi

Alt Boyutlar	Cinsiyet	N	\bar{X}	S.s	t	p
Sigaranın avantajları	Kadın	464	8.49	3.067	-7.937	.000
	Erkek	461	10.50	4.517		
Sigara kullananların profili	Kadın	464	10.15	4.416	4.665	.000
	Erkek	461	8.89	3.781		
Sigara kullanmaya bakış	Kadın	464	10.24	3.803	5.396	.000
	Erkek	461	8.94	3.516		
Sigaranın zararları	Kadın	464	10.37	3.773	5.247	.000
	Erkek	461	9.12	3.446		
Sigaraya ahlaki-dini bakış	Kadın	464	5.76	2.876	2.150	.032
	Erkek	461	5.38	2.500		
Sigara kullanmaya ilişkin mitler	Kadın	464	6.96	2.287	3.504	.000
	Erkek	461	6.45	2.193		
Sigara kullanmaya Olumlu bakış	Kadın	464	3.04	1.665	-3.684	.000
	Erkek	461	3.48	1.944		
Yaşam Doyumu	Kadın	464	23.87	6.72179	5.829	.000
	Erkek	461	21.21	7.12053		

Yapılan analiz sonucunda niversite ğrencilerinin cinsiyetlerine göre yaşam doyumu leği ile sigara bağımlılığına yönelik tutum leğinin tüm alt boyutları arasında farkın anlamlı olduğu bulunmuştur. Araştırmaya katılan niversite ğrencilerinin sigara bağımlılığına yönelik tutum leğinin sigaranın avantajları ve sigara kullanmaya olumlu bakış alt boyutlarında erkeklerin lehine anlamlı sonuçlar bulunurken; sigara bağımlılığına yönelik tutum leğinin sigara kullananların profili, sigara kullanmaya bakış, sigaranın zararları, sigaraya ahlaki-dini bakış, sigara kullanmaya ilişkin mitler alt boyutlarında ve yaşam doyumlarında kadınların lehine anlamlı sonuçlar grlmektedir.

Üniversite Öğrencilerinin Sınıf Düzeylerine Göre Sigara Bağımlılığına İlişkin Tutumları ve Yaşam Doymu Algılarının Farklılaşp Farklılaşmadığına İlişkin Bulgular

Üniversite öğrencilerinin sınıf düzeylerine göre sigara bağımlılığına ilişkin tutumlarının ve yaşam doymu algılarının istatistiksel olarak farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla tek yönlü varyans analizi yapılmış ve sonuçlar Tablo 5.'te verilmiştir.

Tablo 5. Üniversite Öğrencilerinin Sigara Bağımlılığına İlişkin Tutumları ve Yaşam Doymularının Sınıf Düzeylerine Göre İncelenmesi

Alt Boyutlar	Sınıf Düzeyleri	N	X	S.s	F	p	Anlamlı fark
Sigaranın avantajları	1. Sınıf	260	8.83	3.377	4.162	.006	D-A
	2. Sınıf	271	9.75	4.083			
	3. Sınıf	209	9.45	3.919			
	4. Sınıf	185	10.08	4.565			
Sigara kullananların profili	1. Sınıf	260	9.39	4.367	.873	.454	
	2. Sınıf	271	9.29	3.947			
	3. Sınıf	209	9.82	4.170			
	4. Sınıf	185	9.73	4.145			
Sigara kullanmaya bakış	1. Sınıf	260	9.55	3.924	.264	.851	
	2. Sınıf	271	9.47	3.637			
	3. Sınıf	209	9.77	3.592			
	4. Sınıf	185	9.64	3.700			
Sigaranın zararları	1. Sınıf	260	9.75	3.773	1.948	.120	
	2. Sınıf	271	9.53	3.561			
	3. Sınıf	209	10.25	3.796			
	4. Sınıf	185	9.50	3.478			
Sigaraya ahlaki-dini bakış	1. Sınıf	260	5.60	2.812	1.741	.157	
	2. Sınıf	271	5.39	2.650			
	3. Sınıf	209	5.92	2.763			
	4. Sınıf	185	5.42	2.518			
Sigara kullanmaya ilişkin mitler	1. Sınıf	260	6.66	2.262	.146	.932	
	2. Sınıf	271	6.77	2.285			
	3. Sınıf	209	6.65	2.178			
	4. Sınıf	185	6.74	2.300			
Sigara kullanmaya Olumlu bakış	1. Sınıf	260	3.27	1.750	1.367	.252	
	2. Sınıf	271	3.13	1.690			
	3. Sınıf	209	3.23	1.913			
	4. Sınıf	185	3.48	1.989			
Yaşam Doymu	1. Sınıf	260	22.17	7.120	4.976	.002	C-D
	2. Sınıf	271	22.68	6.898			
	3. Sınıf	209	23.94	7.131			
	4. Sınıf	185	21.30	6.829			

A= 1. Sınıf, B= 2. Sınıf, C= 3. Sınıf, D= 4. Sınıf

Yapılan analiz sonucunda üniversite öğrencilerinin sınıf düzeyi değişkenine göre sigara bağımlılığına yönelik tutum ölçeğinin sigaranın avantajları alt boyutunda farkın anlamlı olduğu

bulunmuştur. Sigaranın avantajları alt boyutunda 1. sınıfların aritmetik ortalamasının 8.83, 2. sınıfların ortalamasının 9.75, 3. sınıfların ortalamasının 9.45, 4. sınıfların aritmetik ortalamasının 10.08 olduğu görölmektedir. Ortalamalar arasındaki bu farkın kaynağını belirlemek için yapılan Post Hoc Tukey Testi sonucunda 4. Sınıfların ve 1. sınıflara göre anlamlı düzeyde daha yüksek bir puana sahip oldukları söylenebilir. Üniversite öğrencilerinin sınıf düzeyi değişkenine göre sigara bağımlılığına yönelik tutum ölçeğinin diğer alt boyutlarında farkın anlamsız olduğu bulunmuştur.

Üniversite öğrencilerinin sınıf düzeyi değişkenine göre yaşam doyumunu arasında farkın anlamlı olduğu bulunmuştur. Yaşam doyumunu ölçeğinde 1. sınıfların aritmetik ortalamasının 22.17, 2. sınıfların ortalamasının 22.68, 3. sınıfların ortalamasının 23.94, 4. sınıfların aritmetik ortalamasının 21.30 olduğu görölmektedir. Ortalamalar arasındaki bu farkın kaynağını belirlemek için yapılan Post Hoc Tukey Testi sonucunda 3. Sınıfların ve 4. sınıflara göre anlamlı düzeyde daha yüksek bir puana sahip oldukları söylenebilir.

Tartışma ve Sonuç

Bu araştırmada üniversite öğrencilerinin büyük bir bölümünün sigara içmediği, ancak sigara içenlerin sayısının ise azımsanmayacak kadar yüksek düzede olduğu ve bununla beraber bir kısmının ise sigara içmeyi deneme aşamasında olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Üniversite öğrencilerinin sigara bağımlılığına ilişkin tutum puanları ile yaşam doyumunu arasındaki ilişki incelendiğinde; üniversite öğrencilerinin yaşam doyumları ile sigara bağımlılığına ilişkin tutumları ölçeğinin sigara kullananların profili, sigara kullanmaya bakış, sigaranın zararları alt boyutları arasında aynı yönde; sigaranın avantajları ve sigara kullanmaya olumlu bakış arasında ters yönde, düşük düzeyde anlamlı ilişkiler olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ancak; yaşam doyumunu ile sigaraya ilişkin ahlaki ve dini bakış ve sigara kullanmaya ilişkin mitler alt boyutları arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı görölmüştür. Sağar (2014) tarafından yapılan araştırmada yaşam doyumunu ile sigara kullananların profili, sigara kullanımına bakış, sigaranın zararları, sigaraya ahlaki ve dini bakış ve sigaraya ilişkin mitler alt boyutları arasında pozitif yönlü ve anlamlı ilişki olduğu; ancak sigaranın avantajları boyutu ile yaşam doyumunu arasındaki korelasyonun ise anlamsız olduğu tespit edilmiştir. Bu çalışmadan farklı olarak Yıldırım Orhan (2016) tarafından yapılan bir araştırmada ise sigara içen ve içmeyen bireylerde yaşam doyumunu arasında bir fark saptanmamıştır. Bu çalışmadan farklı olarak Hinks ve Katsaros (2010) tarafından gerçekleştirilen çalışmada ise günlük sigara tüketimini azaltanların, sigara tüketim alışkanlıklarını değiştirmeyenlere göre önemli ölçüde ve daha düşük düzeyde yaşam doyumuna sahip olduklarını belirtmektedirler. Bu bulgular sonucunda sigara bağımlılığına yönelik tutumların yaşam doyumunu az da olsa etkileyebileceği düşünölmektedir. Bu çalışma çerçevesinde ulaşılan

sonuçlara göre sigara kullananların profili, sigara kullanmaya bakış, sigaranın zararları ile yaşam doyumu pozitif ilişkili çıkmıştır. Bu bağlamda sigaranın yaratmış olduğu olumsuzlukların farkında olan, sigaraya karşı olumsuz hassasiyet ve tutum içerisinde olan gençlerin yaşam doyumlarının da yüksek olabileceği düşünülmektedir.

Üniversite öğrencilerinin sigara bağımlılığına ilişkin tutumları ve yaşam doyumlarının cinsiyetlerine göre incelendiğinde, üniversite öğrencilerinin cinsiyetlerine göre yaşam doyumu ölçeği ve sigara bağımlılığına yönelik tutum ölçeğinin tüm alt boyutlarında farkın anlamlı olduğu bulunmuştur. Araştırmada üniversite öğrencilerinin sigara bağımlılığına yönelik tutum ölçeğinin sigaranın avantajları ve sigara kullanmaya olumlu bakış alt boyutlarında erkeklerin lehine anlamlı sonuçlara ulaşılmıştır. Yazıcı ve Şahin (2005); Nurul 'Izzati , Nor Azlina, Nor Iza, Mainul (2016) tarafından üniversite öğrencileri üzerinde yapılan çalışmalarda da bu çalışma ile benzer şekilde sigara bağımlılığının cinsiyete göre farklılaştığı tespit edilmiştir. Xu, Liu, Sharma ve Zhao (2015) tarafından gerçekleştirilen araştırmada ise yüksek öğrenime sahip genç yetişkin erkeklerin sigara kullanmanın tehlikeleri hususunda daha iyi bilgi düzeyine sahip oldukları ve sigara içmeye karşı daha olumlu bir tutum gösterdikleri bulunmuş, ancak bu bilgi ve tutuma sahip olmalarına rağmen bunu sigara içilmemesi gibi davranışsal sonuçlara dönüştüremedikleri sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuçlardan hareketle erkeklerin sigaranın avantajlı olduğuna ve sigara kullanmaya olumlu bakış tutumlarını sergilemelerinin altında bir takım problemlerinden uzaklaşma noktasında daha çok sigarayı tercih ederek ona sığındıkları düşünülebilir. Bu çalışma sonucunda ortaya çıkan yaşam doyumunun cinsiyete göre farklılaştığı bulgusu ile uyumlu olarak Deniz ve Yılmaz (2004), Dost (2007), Recepoğlu (2013), Güven (2015), Al-Attayah ve Nasser (2016), Yıldız (2016) tarafından üniversite öğrencileri üzerinde yapılan araştırmalarda da benzer sonuçlar elde edilmiştir. Sigara bağımlılığına ilişkin tutumların ve yaşam doyumunun cinsiyet değişkenine göre farklılık göstermesinde, toplumsal normların cinsiyetlere yüklemiş olduğu rollerin etkili olabileceği düşünülmektedir.

Üniversite öğrencilerinin sigara bağımlılığına ilişkin tutumlarının ve yaşam doyumunun sınıf düzeyi değişkenine göre incelendiğinde; üniversite öğrencilerinin sınıf düzeyi değişkenine göre sigara bağımlılığına yönelik tutum ölçeğinin sigaranın avantajları boyutunda farkın anlamlı olduğu bulunmuş ve 4. sınıfların ve 1. sınıflara göre anlamlı düzeyde daha yüksek bir puana sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Ancak sigara bağımlılığına ilişkin tutum ölçeğinin diğer tüm alt boyutlarında farkın anlamsız olduğu bulunmuştur. Bu bağlamda 4. sınıf üniversite öğrencilerinin sigara kullanımını daha avantajlı olarak gördükleri söylenebilir. Özdemir (2007) tıp fakültesi öğrencileriyle gerçekleştirdiği araştırmasında üniversitede ilk üç yıl içinde sigara içme oranının düşük olduğu ancak; ilerleyen yıllarda içme miktarının artmakta olduğu sonucuna ulaşmıştır. Koçak (2016) üniversite öğrencileri ile gerçekleştirdiği araştırmasında öğrenim düzeyi artış

gösterdikçe sigara içme sıklılığının da artış gösterdiğini bulmuştur. Yine bu çalışmada son sınıf öğrencilerinin sigara kullanımını daha avantajlı olarak görmeleri sonucuna paralel olarak Koçak (2016) üniversite öğrencilerinin sigaranın zararlı etkilerini bilmelerine rağmen içme davranışını sürdürdükleri sonucunu saptamıştır. Bu sonuçlar doğrultusunda sınıf düzeyinin artması ile öğrencilerin sigaranın vermiş olduğu zararlardan haberdar olmalarına karşın hala bu davranışı sürdürerek birtakım avantajlarından yararlandıklarını zannettikleri ve ayrıca öğrencilerin sınıf düzeyleri arttıkça gelecek yaşam kaygısı gibi durumların onları etkileyebileceği veya sigaranın zararlarını bildiği halde arkadaş ortamına girme gibi avantajlarını kullanıp sosyalleşmek maksadıyla sigarayı kullandıkları düşünülmektedir. Üniversite öğrencilerinin sınıf düzeyi değişkenine göre yaşam doyumu arasında farkın anlamlı olduğu bulunmuştur. Yaşam doyumu ile sınıf düzeyi değişkeni arasında anlamlı bir farklılaşma olduğu bulunmuş olup; 3. sınıfların ve 4. sınıflara göre anlamlı düzeyde daha yüksek bir puana sahip oldukları saptanmıştır. Bu çalışmada yer alan yaşam doyumu ile sınıf düzeyi değişkeni arasındaki farklılaşma sonucu ile uyumlu olarak Yıldız (2016) tarafından üniversite öğrencileri üzerinde yapılan araştırmalarda da benzer sonuçlar bulunmuştur. Bu araştırmadaki sonucu destekler nitelikte olan Zhang, Zhao, Lester ve Zhou (2013) tarafından yapılan araştırmada üniversite birinci sınıf öğrencilerinin yaşam doyumlarının diğer sınıflara göre daha fazla olduğunu; Şahan, Tekin, Yıldız, Eraslan, Yıldız, Sim ve Yazar (2012) ise üniversite ikinci sınıf öğrencilerinin dördüncü sınıf öğrencilerine kıyasla yaşam doyumlarının daha fazla olduğunu bulmuşlardır. Bu çalışmadan farklı olarak Özdemir ve Dilekmen (2016) tarafından yapılan çalışmada ise üniversite öğrencilerinin yaşam doyumlarında dördüncü sınıfların lehine anlamlı fark olduğu saptanmıştır. Yine Deniz ve Yılmaz (2004) tarafından yapılan araştırmada da dördüncü sınıf üniversite öğrencilerinin yaşam doyumları birinci sınıf öğrencilerinden anlamlı düzeyde yüksek olarak tespit edilmiştir. Ulaşılan sonuçlar doğrultusunda yaşam doyumu alanlarının zamana göre değişim gösterebileceği düşünülebilir ve bu bağlamda sınıf düzeylerine göre bir değişim gösterebileceği söylenebilir. Dördüncü sınıfın son sınıf olması sebebiyle öğrencilerin atanma kaygısı içinde olma durumları, iş bulup yerleşmek gibi bir takım problemleri yaşam doyumları ve sigara içmeye karşı geliştirdikleri tutum üzerinde etkili olabileceği düşünülmektedir.

Öneriler

Araştırma sonuçlarından hareketle araştırmacı ve uygulamacılara aşığıdaki öneriler yapılmıştır;

Sigara kullanan ve sigara kullanmayan her iki grup öğrencilere yönelik birtakım önlemsel çalışmalar yapılabilir.

Sigara bağımlısı olan öğrencilerin bu bağımlılıktan kurtulmaları konusunda üniversitelerde birtakım çalışmalara daha fazla yer verilmeli ve konuya daha fazla duyarlık gösterilmelidir.

Üniversite öğrencilerinin yaşam doyumlarının artırılması için yaşamdan doyum aldıkları faaliyetler incelenmelidir. Yaşam doyumunu yükselten faaliyetler gençleri zararlı maddelere karşı korumak için kullanılmalıdır.

Erkek cinsiyetin sigara kullanımını avantajlı görmesini ve sigara kullanmaya olumlu bakışının sebepleri ileride yapılacak çalışmalarla ortaya konularak, gençlerin sigara gibi zararlı maddelerin kucağına itilmesinin önüne geçilebilir.

Son sınıf öğrencilerinin sigarayı neden daha avantajlı gördüğünün nedenleri araştırılmalı ve çözüm önerileri geliştirilmelidir.

Kaynakça

- Akın M. (2000). Lise öğrencilerinin madde kullanımının zararlarına ilişkin sağlık eğitim gereksinimleri, *Bağımlılık Dergisi*,1(1).http://www.bagimlilikdergisi.com/pubfiles/cilt6_sayi_3004.pdf 1 Nisan 2013 tarihinde alınmıştır.
- Aksoy, R. (2012). Sağlık Görevlileri ve Bağımlılık. *Yeşilay Aylık Sağlık, Eğitim ve Kültür Dergisi*, 88.Yıl, 946 Sayı, İstanbul.
- Al-Attayah, A., Nasser, R. (2016). Gender and age differences in life satisfaction within a sex- segregated society: sampling youth in Qatar. *International Journal of Adolescence and Youth*, 21:1, 84-95.
- Bilgi, B. (2014). *Erişkin Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite Bozukluğu'nda Sigara Bağımlılığı ve Dikkat Eksikliği Hiperaktivite Belirtileri İlişkisi*. Tıpta uzmanlık tezi. T.C. Sağlık Bakanlığı, Türkiye Kamu Hastaneleri Kurumu Bakırköy Bölgesi İstanbul İli Kamu Hastaneleri Birliği Genel Sekreterliği Bakırköy Prof. Dr. Mazhar Osman Ruh Sağlığı ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi Psikiyatri Kliniği
- Biricik, S.S. (2001). *Kayseri İl Merkezindeki Tıp Öğrencileri ve Hekimlerin Sigara İçme Konusundaki Düşünceleri, Davranışları ve Nikotin Bağımlılık Durumları*. Uzmanlık Tezi, Kayseri.
- Boyle, P., Gandini, S., Robertson, Ch., Zatohski, W., Fagerstrom, K., Slama, K., Kunze, M., Gray, N. and the international smokers survey group (2000). Characteristics of smokers' attitudes towards stopping Survey of 10,295 smokers in representative samples from 17 European countries. *European Journal Of Public Health*, 10(3), 5-14.
- Deniz, M. E. ve Yılmaz, E. (2004). Üniversite Öğrencilerinin Duygusal Zekâ Yetenekleri ve Yaşam Doyumları Arasındaki İlişki. XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı, İnönü Üniversitesi, Malatya.
- Diener, E., Emmons, R. A., Larsen, R. J. & Griffin, S. (1985). The satisfaction with life scale. *Journal of Personality Assessment*,49, 71–75.
- Dingiltepe, T. (2009). *Parçalanmış ve tam aileye sahip ergenlerin yaşam doyumu düzeyleri ile yaşam kalite düzeylerinin karşılaştırılması*. Yüksek lisans tezi. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Dost, M., T. (2007). Üniversite öğrencilerinin yaşam doyumunun bazı değişkenlere göre incelenmesi. *Pamukkale Eğitim Fakültesi Dergisi*. (2) 22.sayı.
- Ercan O, Alikışıfoğlu M. (2002). Ergenlerde madde kullanımı. *Türk Pediatri Arşivi*; 37: 66-73
- Gaffney K.F., Wichaikhum Orn-A., Dawson E.M. (2002). Smoking among female college students: a time change. *J Obstet Gynecol Neonatal Nurs*;31: 502-507.
- Ganley, B., J., Rosario, D., I. (2013). The smoking attitudes, knowledge, intent, and behaviors of adolescents and young adults: Implications for nursing practice. *Journal of Nursing Education and Practice*, 3(1), 40-50.
- Gümüş A.B. (2015). Üniversite Öğrencilerinde Sigara ve Alkol Kullanımı: Depresif belirtiler ve Umutsuzluk Yönünden Bir Değerlendirme. *Bağımlılık Dergisi*; 16(1):9-17.
- Güven, P. (2015). *Üniversite Öğrencilerinde Yaşamın Amacı ve Anlamı ile Yaşam Doyumu ve Yakın İlişkiler*. Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

- Hinks, T., Katsaros, A. (2010). Smoking Behaviour and Life Satisfaction: Evidence from the UK Smoking Ban. Working Papers 1019, Department of Accounting, Economics and Finance, Bristol Business School, University of the West of England, Bristol.
- Huck, S. W. (2012). Reading statistics and research (6th ed). Boston: Pearson.
- Kağıtçıbaşı, Ç. (1998). İnsan ve İnsanlar (9. Baskı), Ankara : Evrim Yayınları.
- Karabulut, Ö. Ö. ve Özer, M. (2003). Yaşlılarda yaşam doyumunu. *Geriatrici*, 6(2), 72- 74.
- Kesim, M.D. (2004). Sigara ve Gebelik. *Şişli Etfal Hastanesi Tıp Bülteni*, 38(2); 7-14.
- Koçak, G. (2016). *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Tıp Fakóltesi Öğrencilerinin Sigara İle İlgili Bilgi, Tutum ve Davranışları*. Uzmanlık Tezi. Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Tıp Fakóltesi, Göęüs Hastalıkları Anabilim Dalı, Samsun.
- Köker, S. (1991). *Normal ve Sorunlu Ergenlerin Yaşam Doyumu Düzeylerinin Karşılaştırılması*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Kutlu R. (2002). Sigara içenler arkadaşınızı tanıyor musunuz? *Konya Selçuk Üniversitesi Vakfı Yayınları*; 46:4-9.
- Mangır, M., Aral. N., Baran. G. (1992). Yurtlarda Kalan Üniversite Öğrencilerinin Sigara ve Alkol Kullanımlarını İnceleme. Ankara: Ankara Üniversitesi Ziraat Fakóltesi Yayınları.
- Myers M.G. (1999). Smoking intervention with adolescent substance abusers. *Initial recommendations J Subst Abuse Treat*; 16: 289-298.
- Neugarten, B. L., Havighurst, R. J., Tobin, S. S. (1961). The Measurement of Life Satisfaction. *Journal of Gerontology*, 16 (2): 134-143.
- Nurul İzzati, A.H., Nor Azlina, A.R., Nor Iza, A.R., Mainul, H. (2016). *Knowledge, attitude and practice towards smoking among International Islamic University Malaysia Kuantan communities*. *International Medical Journal Malaysia*, 15 (2), 19-26.
- Onan N., Kaplan H., Yalçın B., Erbaş Ş., Yıldırım D., Barlas G.Ü., Karaca S., Öz Y.Ö. (2016). Üniversite Öğrencilerinin Madde Kullanma Durumu ile Kişilik Özelliklerinin İncelenmesi. *Bağımlılık Dergisi*; 17(1):25-32
- Özcan, S., Taş, H.Y., Çetin, Y. (2013). Sigara ile Mücadelede Toplumsal Bilinç. *HAK-İŞ Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi*, Cilt: 2, Sayı: 4.
- Özdemir, L. (2007). *Trakya Üniversitesi Tıp Fakóltesi Öğrencilerinin Sigara İle İlgili Bilgi, Tutum ve Davranışları*. Uzmanlık Tezi. Trakya Üniversitesi Tıp Fakóltesi Göęüs Hastalıkları Anabilim Dalı, Edirne.
- Özdemir, M., Dilekmen, M. (2016). Eğitim Fakóltesi Öğrencilerinin Duygusal Zekâ ve Yaşam Doyumlarının İncelenmesi. *Sakarya University Journal of Education*, 6/1, 98-113.
- Öztoprak S.D., Günay T. 2013. Sağlık açısından toplumsal cinsiyet ve tütün kontrolü. *Turk J Public Health*; 11: 197-206.
- Pavot W., Diener E., Colvin C.R., Sandvik, E. (1991) Further validation of the satisfaction with life scale: Evidence forth ecross method convergence of well-being measures. *J Pers Assess*, 57(1): 149-161.
- Recepoğlu, E. (2013). Öğretmen Adaylarının Yaşam Doyumları ile Öğretmenlik Mesleęine İlişkin Tutumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakóltesi Dergisi* (H. U. Journal of Education) Özel Sayı (1), 311-326.
- Sağar, M.E. (2014). *Lise Öğrencilerinin Madde Bağımlılığına Yönelik Tutumları İle Yaşam Doyumu Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Erzurum.
- Şahan, H., Tekin, M., Yıldız, M., Eraslan, M., Yıldız, M., Sim, H., & Yarar, D. (2012). Examination of self-efficacy and life satisfaction levels of students receiving education in schools of physical education and sports. *International Journal of Social, Behavioral, Educational, Economic, Business and Industrial Engineering*, 6(6), 1461-1463.
- Yazıcı, H., Şahin, M. (2005). Üniversite Öğrencilerinin Sigara İçme Tutumları ile Sigara İçme Statüleri Arasındaki İlişki. *Kastamonu Eğitim Dergisi* 455-466.
- Yetim, Ü. (1991). *Kişisel Projelerin Organizasyonu ve Örüntüsü Açısından Yaşam Doyumu*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Ege üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Yıldırım Orhan, E. (2016). *Sigara İçen ve İçmeyen Bireylerde Yaşam Doyumu ve Benlik Saygısı Düzeylerinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Üsküdar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

- Yıldız, M. (2016). Üniversite Öğrencilerinde Duygusal Zekâ Yaşam Doyumu ve Depresyonun Cinsiyet ve Sınıf Seviyelerine Göre Etkileri. *Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*. 6(11). 451-474.
- Zhang, J., Zhao, S., Lester, D., Zhou, C. (2013). Life Satisfaction and Its Correlates among College Students in China: A Test of Social Reference Theory. *Asian J Psychiatr*. 2014 Aug;10:17-20.
- Xu, X., Liu, L., Sharma, M., Zhao, Y. (2015). Smoking-Related Knowledge, Attitudes, Behaviors, Smoking Cessation Idea and Education Level among Young Adult Male Smokers in Chongqing, China. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 12(2):2135-49.